

Кисельов А.О.

кандидат юридичних наук
старший викладач кафедри
оперативно-розшукової діяльності
та спеціальної техніки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ДОКУМЕНТУВАННЯ ПІДРОЗДІЛАМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЗЛОЧИННИХ ДІЙ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ НЕЗАКОННИМ ЗАВОЛОДІННЯМ ТРАНСПОРТНИМ ЗАСОБОМ

У 2018 році криміногенна ситуація на території обслуговування органів та підрозділів Національної поліції Дніпропетровської області, порівняно з минулим роком, характеризується збільшенням кількості незаконних заволодінь транспортними засобами. За 6 місяців поточного року на території Дніпропетровської області зареєстровано та внесено до ЄРДР відомості про 364 (за аналогічний період 2017 – 520) правопорушень, пов'язаних з незаконними заволодіннями транспортними засобами, з них 190 заволодінь автомобілями (2017 – 275). Кількість зареєстрованих незаконних заволодінь автомобілями склала 52,2% від загальної кількості незаконних заволодінь, а інші 47,8% становить мототранспорт.

Найбільшу кількість злочинів скоєно вночі в період часу з 00.00 до 06.00 год. Як правило, викрадають автотранспорт, залишений без нагляду, на вулицях – 269 фактів, з гаражів – 83, зі стоянок – 12.

За 6 місяців 2018 року на території області зареєстровано 20 фактів викрадення автомобілів престижних марок («Тойота Хайлендер» - 6, «Хонда CRV» - 3, «Лексус RX 450H» - 1, «Лексус RX-200T» - 2, «Лексус GX-460» - 1, «Лексус RX-350» - 1, «Ренж-Ровер» - 1, «Тойота Ленд Крузер 200» - 2, «Мерседес С-500» - 1, «Вольцваген СС» - 1, «Хонда Акорд» - 1), з яких розкрито 2 незаконних заволодіння. Найбільшим «попитом» серед злочинців користуються автомобілі «Тойота» та «Лексус». Крім того, на сьогоднішній день прослідковується тенденція щодо підвищення кількості злочинних посягань на різні марки не розмитнених автомобілів.

Щодо автомобілів преміум класу, то за способом вчинення найчастіше такі автомобілі викрадаються за допомогою спеціально пристосованого обладнання, такого як «ретранслятор» та «кодграббер», в денний або вечірній час доби, з автостоянок, парковок супермаркетів та розважальних центрів.

З початку року 166 (2017 – 161) особам повідомлено про підозру у скоєнні 156 (2017 - 162) незаконних заволодінь транспортними засобами, з яких 129 (2017 - 124) зареєстровані у поточному році, з них 87 (2017 - 77) незаконні заволодіння автомобілями. Питома вага розкриття склала 35,4% (у

2017 – 23,8%), автомобілями – 35,8% (2017 – 28%).

Працівниками підрозділів кримінальної поліції ГУНП в Дніпропетровській області розкрито 140 з 155 незаконних заволодінь транспортними засобами, що складає 90,3%.

По Дніпровській оперативній зоні найгірші показники розкриття мають наступні органи Національної поліції: Соборне ВП – зареєстровано 29 незаконних заволодінь автомобілями/розкрито 3, Шевченківське ВП – 10/0, Дніпровське РВП - 14/2, Індустріальне ВП – 16/4.

Аналітично-статистичні дані УКР ГУНП в Дніпропетровській області вказують на погіршення загального стану оперативної обстановки, що пов'язане зі значним збільшенням кількості незаконних заволодінь транспортними засобами, зокрема по Дніпровській оперативній зоні на території Соборного, Шевченківського, Дніпровського та Індустріального відділень поліції. Це є підставою для проведення працівниками вказаних та інших підрозділів кримінальної поліції заходів оперативного (ініціативного) пошуку, які не потребують отримання спеціального дозволу або погодження. Однак, вказані заходи мають бути чітко організовані та тактично правильно проведені. Далі, для ефективного використання можливостей оперативного (ініціативного) пошуку, пропонується алгоритм документування злочинів, пов'язаних із незаконним заволодінням транспортним засобом:

1. Здійснити аналіз оперативної обстановки на території обслуговування або за лініями роботи та дати їй оцінку.

2. Визначити марки автомобілів, якими найчастіше незаконно заволодівають злочинці, час, місце, обставини скоєння злочинів, особу потерпілого.

3. Визначити найбільш розповсюджені способи скоєння незаконних заволодінь автомобілями (в тому числі преміум класу).

4. Враховуючи оперативну обстановку, що склалася, визначити підстави для проведення оперативного (ініціативного) пошуку.

5. Після визначення підстав проведення оперативного (ініціативного) пошуку, оперативним працівником здійснюється документальне оформлення вказаного заходу.

Серед іншого, мають бути передбачені: 1) дата, час і місце проведення оперативного (ініціативного) пошуку; 2) етапи проведення оперативного (ініціативного) пошуку; 3) кількість працівників органів та підрозділів Національної поліції (спеціальних груп), які будуть задіяні під час проведення заходів; 4) конкретні заходи, які необхідно провести, їх мету, виконавців та термін проведення; 5) тактичні прийоми проведення та забезпечення заходів оперативного (ініціативного) пошуку; 6) засоби, які будуть використовуватись під час проведення оперативного (ініціативного) пошуку; 7) форми взаємодії оперативних працівників зі слідчим та з іншими органами та підрозділами Національної поліції; 8) інші заходи, що мають значення для успішного вирішення поставленого завдання.

6. Після проведення заходів оперативного (ініціативного) пошуку та фактичного затримання осіб, які займаються незаконними заволодіннями транспортними засобами, оперативний працівник доповідає начальникові органу, за вказівкою якого СОГ прибуває на місце вчинення злочину.

Слідчий СВ, по прибуттю на місце події, складає протокол огляду автомобіля, вносить відомості до ЄРДР та відкриває кримінальне провадження, а також вирішує питання про затримання злочинців у порядку ст. 208 КПК України.

В разі вирішення питання про затримання злочинців у порядку ст. 208 КПК України, оперативний працівник складає протокол затримання.

У разі затримання злочинців у порядку ст. 208 КПК України і поміщення їх в місця ізоляції оперативний працівник, за дорученням слідчого, здійснює:

- заходи, спрямовані на встановлення родинних, дружніх та інших зв'язків затриманих, характеру їх взаємин та роду занять;
- у порядку і на підставі, визначених кримінально-процесуальним законодавством України, - проведення за місцем проживання і роботи затриманих осіб, а також їх оточення, обшуків та виїмок;
- перевірку затриманих на можливу причетність до інших нерозкритих злочинів; установа організаторів і співучасників злочину, каналів вивезення за межі держави та збуту викрадених транспортних засобів;
- заходи з метою розкриття інших злочинів та доведення участі затриманих в їх вчиненні.

У разі отримання під час проведення пошукових заходів інформації відносно осіб, які готують вчинення незаконного заволодіння транспортним засобом, відповідно до Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» заводиться оперативно-розшукова справа. Під час оперативно-розшукового провадження проводиться комплекс заходів оперативного (ініціативного) пошуку та оперативно-розшукових заходів з метою документування злочинної діяльності.

У разі встановлення під час кримінального провадження осіб, які готують або вчиняють незаконне заволодіння транспортним засобом, документування проводиться в рамках кримінального провадження та проводяться негласні слідчі (розшукові) дії.